

Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen: Kokeilu kouluhedelmien tarjoamisesta Vantaan toisen asteen oppilaitoksissa

VD/9249/00.02.01.00/2021

KK/AR/JT

Nuorisovaltuusto jätti Vantaan toiselle asteelle seuraavan hedelmien tarjoamista koskevan aloitteen:

”Vantaan nuorisovaltuusto esittää toiselle asteelle kokeilua, jossa koulut tarjoaisivat opiskelijoille ruokailun ulkopuolella monipuolisesti hedelmiä, jotka pitäisivät yllä terveellistä ruokarytmiä ja energiatasoa sekä tasaisivat verensokerin vaihtelua.

Toisen asteen oppilaitoksissa oppilaille tarjotaan maksuton lounas, mikä on monelle nuorelle ja heidän perheilleen tärkeä asia. Kasvavan nuoren energiantarve on kuitenkin suuri ja nälkä voi yllättää kesken pitkän koulupäivän. Hedelmien tarjoaminen ruokailun ulkopuolella tasaisi verensokerin vaihtelua ja parantaisi keskittymistä pitkinä koulupäivinä, mikä voisi myös parantaa monen koulumenestystä. Tämän lisäksi terveelliset hedelmät täydentävät nuorten ruokaympyrää, lisäävät hyödyllisten ravintoaineiden saantia ja tarjoavat terveellisen vaihtoehdon esimerkiksi makeisille, energiajuomille ja muille helpoille välipaloille.

Hedelmiä tarjoamalla Vantaan kaupunki kannustaisi nuoria terveellisempään elämäntapaan. Koulussa tarjottu hedelmä takaa myös sen, että jokainen nuori saisi edes yhden hedelmätuotteen päivässä, sillä läheskään kaikilla perheillä ei ole varaa tai halua ostaa niitä kotiin. Kouluruokailussa tarjotaan yleisesti vain kasviksia ja juureksia, mutta myös hedelmät kuuluvat päivän ravitsemussuositukseen Ruokaviraston mukaan.

Kulosaaren yhteiskoulu on tarjonnut viiden vuoden ajan hedelmiä koulussaan. Kokemukset ovat olleet pelkästään myönteisiä ja koulu on saanut positiivista palautetta opiskelijoilta. Hedelmät ovat olleet vapaasti saatavilla koululla keskeisillä paikoilla aamuisin sekä iltapäivisin. Tarjolla on ollut lähinnä omenia ja banaaneja.

Kustannuksia Kulosaaren yhteiskoululle hedelmistä koituu täytenä, ei lomapäiviä sisältävänä kuukautena 1950 euroa. Opiskelijoita koulussa on 930, joten kustannus opiskelijaa kohden oli noin 10 senttiä päivittäin eli kuukausitasolla noin 2 euroa opiskelijaa kohden. Yhteensä kustannukset syyslukukaudelta 2019 olivat noin 8700 euroa. Vantaan toisen asteen opiskelijoiden määriin suhteutettuna kustannukset voisivat olla noin 67 000 euroa syyslukukauden ajalta.

EU:n rahoittamiin koulujakelutukiin lukeutuu kouluhedelmätuki, jota voi saada syyslukukaudelle esimerkiksi omeniin ja kevätlukukaudelle myös appelsiiniin, banaanisiin, klementiiniin ja mandariiniin. Kouluja ylläpitävät tahot voivat hakea hedelmiin tukea Ruokavirastolta, joka myöntää tukea enintään 65 prosenttia hedelmien arvonlisäverottomasta hinnasta. Kulosaaren yhteiskoulu ei ole hakenut tukea kouluhedelmiinsä, mutta Ruokaviraston mukaan kouluissa välipalaksi jaettavat hedelmät olisivat tukikelpoisia.

Edellä mainituin perustein nuorisovaltuusto vetoaa kaupunkiin ja toivoo, että esitettyä kouluhedelmien jakamista kokeiltaisiin Vantaan toisen asteen oppilaitoksissa, jonka perusteella kokeilua voitaisiin myöhemmin tarkastella. Kokeilukauden jälkeen aloitteessa mainittuja toimia voisi laajentaa myös

peruskouluihin. Teko on pieni rahallinen investointi parempiin ja terveellisempiin koulupäiviin sekä akateemisesti orientoituneempaan opiskeluun.”

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kiitos aloitteestanne. Aihe on tärkeä ja opiskelijoiden hyvinvoinnin yhtenä tärkeänä kulmakivenä on monipuolinen ravinto. Selvitimme mahdollisuuksia tarjota kouluhedelmiä Vantaan oppilaitoksissa. Teimme laskelmat kouluhedelmien tarjoamisesta opiskelijoille Vantaan sopimustoimittajien hinnastojen mukaan.

Vantaan toisen asteen oppilaitoksissa opiskelee yhteensä noin 7000 opiskelijaa, joista n. 3100 perustutkinto-opiskelijaa Variassa, n. 3700 päivälukioissa ja n. 200 nivelvaihekoulutuksissa. Lukioissa on syyslukukautena 90 työpäivää. Laskimme kustannusarviot syyslukukauden työpäivien mukaan. Pyysimme hedelmien hinnan Palmialta ja Vantilta, jotka toimivat useassa toisen asteen oppilaitoksessa. Vantin sopimushinta on 0,40 euroa/ hedelmä ja Palmian 0,48 euroa/hedelmä (ei sisällä alvia). Kokonaiskustannukseksi Vantaan toisen asteen oppilaitosten yllä olevilla opiskelijamäärillä Vantin hinnan mukaan laskettuna tulisi 252 000 euroa syyslukukaudelle, jos hedelmiä tarjottaisi yksi kappale/opiskelija/päivä. Opiskelijaa kohden kustannus olisi 36 euroa lukukaudesta ja 9 euroa kuukaudessa.

Vuonna 2020 lukiokoulutuksen ruokailun kustannuksiin käytettiin 199 € / opiskelija. Vantaan toisen asteen opiskelijoiden ruokailuun käytettiin vuoden 2020 syyslukukautena yhteensä 835 089 €. Hedelmät maksaisivat opiskelijoille syyslukukauden ajalta yhteensä 252 000 €, joista mahdollisen hedelmätuen jälkeen jäisi 88 200 €. Suhteutettuna koko ruokailuun käytetyistä kuluista tämä olisi vähintään 10,6 %. Tämän lisäksi kustannuksissa tulisi varautua hallinnollisiin kuluihin.

Valitettavasti näillä kustannusarvioilla kouluhedelmien tarjoamista toisen asteen oppilaitoksissa ei voida edistää. Ei-lakisääteisten palveluiden avaaminen tulee harkita tarkkaan. Kouluhedelmien tarjoaminen tarkoittaisi näillä laskelmilla todennäköisesti koululounaan laadusta tinkimistä, jotta ruokailuun varatut määrärahat riittävät. Ravitseva lounas opiskelupäivän lomassa on erityisen tärkeää.

Vantaalla kehitetään kuitenkin kouluruokailua tulevana vuosina. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala laatii parhaillaan ruokailun kehittämisen toimintaohjelmaa vuosille 2022–2025. Nuorisovaltuusto osallistetaan toimintaohjelman laadintaan. Ohjelmassa arvioidaan nuorisovaltuuston aloitteesta myös erilaisia ratkaisuja välipalojen tarjoamiseksi. Ohjelmassa on neljä keskeistä tavoitetta:

1. Osallisuuden ja yhteisen kehittämisen lisääminen
2. Ruokatiedon lisääminen
3. Vähähiilisen ruoan kehittäminen ja menekien edistäminen
4. Ruokahävikin vähentäminen

Konkreettisina toimenpiteinä kehitetään muun muassa vähähiilisen ruoan reseptejä lapsi- ja nuorilähtöisesti ja lisätään maistuvia kasvisproteiineja ruokalistoilta. Tätä kehittämistyötä on tarkoitus tehdä nuorten kanssa yhdessä.

Kaupunginhallitus 11.4.2022 § 21

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään,

- a) antaa nuorisovaltuustolle esityksen mukainen vastaus
- b) että kouluhedelmien tarjoamisesta toisen asteen opiskelijoille ei aloiteta kokeilua

Käsittely:

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vs. apulaiskaupunginjohtaja teki seuraavat muutokset esitykseensä:

Aloitevastauksen toiseksi viimeistä kappaletta täydennettiin kuulumaan *seuraavasti*:

Vantaalla kehitetään kuitenkin kouluruokailua tulevina vuosina. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala laatii parhaillaan ruokailun kehittämisen toimintaohjelmaa vuosille 2022–2025. *Nuorisovaltuusto osallistetaan toimintaohjelman laadintaan. Ohjelmassa arvioidaan nuorisovaltuuston aloitteesta myös erilaisia ratkaisuja välipalojen tarjoamiseksi.*

Päätösesityksen kohta b) poistettiin esityksestä.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liite:

- Vantaan nuorisovaltuuston aloite: Kokeilu kouluhedelmien tarjoamisesta Vantaan toisen asteen oppilaitoksissa

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki, 050 314 5378, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi